യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 5✓
(ഉപശമ+പ്രകരണമ്)/സർഗം 14✓

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .

സംസാര-സാഗരാ-സാര-കല്ലോലൈ/രു+ഹ്യ-മാനയാ .
മതേർ-മാനദ മൂക+ത്വംയ് യയാ ജനത-യാർജി-തമ് .. 1

ആത്മ-ലാഭ-മയോ-ദാര-കലാഭി-രിഹ സാ മയാ .
വിചാരോക്തി-ഭിരേ-താഭിഃശ് ശാസ്ത്രേ്ര+സ്മി+ന്നോപ-ദിശ്യതേ .. 2

ന പ+ശ്യ+ത്യേവ യോ്ര+ത്യർഥംൻ തസ്യ കഃഖ് ഖലു ദുർമതിഃ .
വിചിത്ര-മഞ്ജരീ ചി+ത്രം സംദർശ-യതി കാനനമ് .. 3 .

കഃഖ് കുഷ്ഠ-ഘർഘര+ഘ്രാണംൻ നാനാ-മോദ-വിചാരണേ .
മൂർഖ-മാത്മോപ-ദേശേന+ പ്രമാണീ-കുരുതേ്ര മതിഃ .. 4 ..

വിപ+ര്യസ്/തേ+ന്ദ്രിയം മത്തം മദിരാ-ഘൂർണി-തേ+ക്ഷണമ് .
ധർമ-നിർണയ-സാ+ക്ഷിത്വേ കഃഫ് പ്രമാണീ-കരോ+ത്യധീഃ .. 5 .

കഃശ് ശവംവ് വാ+ ശ്മശാ-നസ്ഥം സമവായ-കഥാ-ശതമ് .
പരി-പൃ+ച്ഛതി സംൻദേഹേ ക+ശ്ച മൂർഖം പ്രശാസ്തി ച .. 6

യേനാ-ശയ/ബില+സ്ഥോ്ര പി/ മൂകോ+ന്ധോ്ര പി ന നിർജിതഃ .
മനോ+വ്യാലഃസ് സദുർ-ബുദ്ധിഃഖ് കഥംൻ നാമോപ-ദിശ്യതേ .. 7

ജിത-മേവ മനോ വിദ്ധി വസ്തുതോ യന്ന വിദ്യതേ .
നികടാത്-സാ ചിരാസ്/തൈവ യാ ശിലാ നൈവ വി+ദ്യതേ ..8

മനോ ന വിജിതം രാമ യേനാ-സദപി ദുർധിയാ .
തേനാ+ഗ്രസ്ത-വിഷേ-ണൈവ/ മ്രിയതേ വിഷ-മൂർച്ഛയാ .. 9

ജ്ഞഃഫ് പശ്യതി സദൈ-വാത്മാ സ്പന്ദനേ+ പ്രാണശക്തയഃ .
ഇന്ദ്രിയാണി+ സ്വധർമേഷു മനോ രാമ കിമുച്യതേ .. 10

പ്രാണാനാം/ സ്പന്ദനീ ശക്തിർ/ജ്ഞാന-ശക്തിഃഫ് പരാത്മനഃ .
ഇന്ദ്രിയാണാംൻ നിജാ ശക്തി/രേകഃഖ് കോ്ര ത്ര നിബ+ധ്യതേ .. 11

സർവാസ്ത/ദംശ-വസ്/തസ്യ/ സർവ-ശ+ക്തേഃഖ് കിലാത്മനഃ .
പൃഥ+ക്താ വാച്യതാ ചേയംങ് കുതോ നാമ തവോത്ഥിതാ .. 12

കിംൻ നാമ ജീവ ഇത്യുക്തംയ് യേനേ-ഹാന്ധീ-കൃതംഞ് ജഗത് .
ചിത്തംഞ് ചൈവാസ-ദേവ+ ത്വംവ് വിദ്ധി കാ തസ്യ ശക്തതാ .. 13

മനോ-നിർദഗ്ധ/ദൃഷ്ടീനാംൻ ദൃഷ്ട്വാ ദുഃഖ-പരമ്പരാമ് .
മതിർമേ കരുണാ+ക്രാന്താ രാമ മുഗ്ധേവ തപ്യതേ .. 14

കഃഖ് കിലാത്ര കുതഃഖ് ഖേദോ യ+ന്മൂർഖഃഫ് പരി-തപ്യതേ .
ദുഃഖാ-യൈവ ഹി ജായ+ന്തേ കരഭാഃഫ് പ്രാകൃതാസ്-തഥാ .. 15

വിനാശാ-യൈവ ജായ+ന്തേ ജഡാ ദേഹേ+ഷ്വ/ബുദ്ധയഃ .
അനാ-രതോ-ദയാഃഫ് പാപാ ബുദ്-ബുദാ ജലധേരിവ .. 16

കിയന്തഃഫ് പശ്യ പശവഃഫ് പ്രത്യഹം പ്രതി-മണ്ഡലമ് .
സൂനാ/വദ്ഭിർ/നിഹ+ന്യന്തേ കൈവാത്ര പരിദേവനാ .. 17

അർബുദാ+ന്യനിലോ ഹന്തി+ ക്ഷമാ-ജാതേഷു ചാ+ന്വഹമ് .
ദംശാനാം മശകാനാംഞ്ച് ച കൈവാത്ര പരിദേവനാ .. 18

ദിശം പ്രതി ഗിരീ+ന്ദ്രേഷു പുലി+ന്ദാ+ദ്യാ വനേ വനേ .
നിഘ്നന്തി മൃഗ-ലക്ഷാണി കൈവാത്ര പരിദേവനാ .. 19

ജലേ ജലചര+വ്യൂഹാൻഥ്.സൂക്ഷ്മാൻഥ്.സ്ഥൂലോ നികൃന്തതി .
ഗ്രാസാർഥംൻ നിർദയോ മത്സ്യഃഖ് കൈവാത്ര പരിദേവനാ .. 20

ലി+ക്ഷാ-മണു-കണ+ക്ഷാമാംങ്ങ് ക്ഷുധാ ഖാദതി മ+ക്ഷികാ .
താംങ്ങ് കോശ-കാരഃഹ+ ക്ഷുധിതോ ദംശസ്/തമപി ചഞ്ചലമ് .. 21

തംൻ ദംശംൻ ദർ/ദുരോ ഭുങ്ക്തേ+ വ്യാലസ്/തമപി ദർ/ദുരമ് .
സർപമുഗ്രംങ്ങ് ഖഗോ ഹന്തി ബഭ്രു+ശ്ചൈനംങ്ങ് നികൃന്തതി .. 22

ബ+ഭ്രും ഹിനസ്തി മാർ-ജാരോ മാർജാരം ശ്വാ നികൃന്തതി .
ഋ+ക്ഷഃഖ് കൗലേയകം ഹന്തി ഋ+ക്ഷംവ് വ്യാ+ഘ്രോ നികൃന്തതി .. 23

സിംഹോഽഭി-ഭവതി+ വ്യാഘ്രം ശരഭഃസ് സിംഹ-മത്തി ച .
ശരഭോ നാശ-മായാതി മത്ത-മേഘ-വിലങ്ഘനേ .. 24

മേഘാ വാതൈർ-വിധൂയന്തേ വായവോ ഗിരിഭിർ/ജിതാഃ .
ഗിരയോ വജ്ര-നിഷ്പിഷ്ടാഃശ് ശക്രസ്യ വശഗഃഫ് പവിഃ .. 25

വിഷ്ണുനാ+ ക്രിയതേ ശ+ക്രോ വിഷ്ണുർ/ഗച്ഛതി ജന്തുതാമ് .
സുഖ-ദുഃഖ-ദശാ-മേതാംഞ്ച് ജരാമരണ-പാലിതാമ് .. 26

ജന്തവോഽപി മഹാകായാ അപി വിദ്യാ-യുധാ+ന്വിതാഃ .
ലിക്ഷാഭി-രങ്ഗ-ലഗ്നാഭി/രുപജീ+വ്യന്ത ഏവ ഹി .. 27

അജ+സ്ര/മേവ-മാലൂന-വിശീർണം ഭൂത-ജങ്/ഗലമ് .
പരസ്പരമലം മോഹാ-ദദ്യതേ ര+ക്ഷ്യതേഽപി ച .. 28

അനാരതം വിന+ശ്യ+ന്തി വിവിധാ ഭൂത-ജാതയഃ .
അനാരതംഞ്ച് ച ജായന്തേ/ ലിക്ഷാ-യൂകാ-പിപീ-ലികാഃ .. 29

ജല-കോശേഷു ജായന്തേ മത്-സ്യേഭ-മകരാദയഃ .
ഭൂമാ-വന്തഃഫ് പ്രജായന്തേ കീടൗഘാ വൃശ്ചികാ-ദയഃ .. 30

അന്തരി+ക്ഷേഽപി ജായന്തേ ആകാശ-വിഹഗാ-ദയഃ .
വനവീഥിഷു ജായന്തേ സിംഹ+വ്യാഘ്ര-മൃഗാദയഃ .. 31

പ്രാ+ണ്യങ്ഗേ+ഷ്വപി ജായന്തേ വിചിത്രാഃഖ് ककുഭം പ്രതി .
സ്ഥാവരേ+ഷ്വപി ജായന്തേ ഘുണാ ജഘന-കാദയഃ .. 32

ശിലാന്ത-രേഷു ജായന്തേ കീട-ഭേക-ഘുണാദയഃ .
വിഷ്ഠായാ-മപി ജായ+ന്തേ നാനാ-കീട-ഗണാസ്തഥാ .. 33

ഏവമേതേ+ഷ്വസംങ്ഖ്യേഷു/ ജന്മ+സ്വ/പച-യേഷു ച .
അജ+സ്രംങ് കരുണാ-വന്തോ നന്ദ+ന്തു+ പ്രരു-ദന്തു വാ .. 34

അനാരത-മൃതാവസ്മി+ന്നനാ-രത-സമുദ്ഭവേ .
സംസാര-സംഭ്രമേ യുക്താ/ ന തുഷ്ടിർ/ന ച ദുഃഖിതാ .. 35

പങ്ക്തയസ്/ത്വേവ-മേവേമാ/ വൃക്ഷപർണ-ഗണൈഃസ് സമാഃ .
ഉത്പത്യോത്/പത്യ ലീയന്തേ ഭൂതാനാം ഭൂരി-സംഭവാഃ .. 36

യഃഫ് പ്രവൃത്തഃഖ് കുബുദ്ധീനാംൻ ദയാവാൻ-ദുഃഖ-മാർജനേ .
സ്വഗത+ച്ഛത്ര-നിർ/മൃഷ്ട/സൂര്യാംശു ഖി+ദ്യതേ നഭഃ .. 37

ന തിര്യക്/സമ-ധർമാണ ഉപദേ+ശ്യാ നരാ ഭുവി .
കഥാർഥ-കഥനേ-നാർഥഃഖ് കഃസ് സ്ഥാണു-നികടേ വനേ .. 38

കിംങ് കില+ സ്ഫാര-മനസാം പശൂനാംഞ്ച് ച വിശേഷണമ് .
കൃഷ്യന്തേ പശവോ ര+ജ്ജ്വാ മനസാ മൂഢചേതസഃ .. 39

സ്വചിത്ത-പങ്ക-മഗ്നാനാം സ്വനാശാ-രബ്ധ-കർമണാമ് .
മൂർഖാണാ-മാപദംൻ ദൃഷ്ട്വാ+ പ്രരു-ദ+ന്ത്യു-പലാ അപി .. 40

അനിർ/ജിതാത്മ/ചിത്താനാം/ സമന്താദ്-ദുഃഖദാ ദശാഃ .
ത+ന്മാർജനംങ് കൃത+പ്രജ്ഞോ നാഽതഃസ് സംപ്രതി-പദ്യതേ .. 41

വിനിർ/ജിതാത്മ-ചിത്താനാംൻ ദുഃഖാനി രഘുനന്ദന .
സുവിചാ+ര്യാണി തേനാത്ര+ ജ്ഞാത+ജ്ഞേയഃഫ് പ്രവർത-താമ് .. 42

മനോ നാസ്തി മഹാബാഹോ മാ മുധോപ+ പ്രകല്പയ .
അനേന കല്പിതേന+ ത്വംവ് വേതാലേ-നേവ ഹ+ന്യസേ .. 43

യാവ+ദ്വിസ്മൃത-വാനാ+ത്മ-തത്ത്വം മൂഢോ ഭവദ്-ഭവാൻ .
താവത്തവ മനോ+വ്യാലോ/ ബഭൂവാ+ഭ്യുദി-തസ്/തതഃ .. 44

ഇദാനീം ഭവതാ+ ജ്ഞാതംയ് യഥാഭൂത-മരിംൻദമ .
സംകല്പാ+ദ്വർധതേ ചിത്തംൻ തദേ-വാശു പരി+ത്യജ .. 45

ദൃശ്യ-മാശ്രയ-സീദംഞ് ചേത്/തത്.സ/ചിത്തോ്സി ബാന്ധവാൻ .
ദൃശ്യം സംൻത്യജ-സീദംഞ്-ചേത്-/സത്-സ ചി+ത്തോസി മോ+ക്ഷവാൻ .. 46

അയംങ് ഗുണ-സമാഹാരോ ബന്ധാ/യൈവ സമാ+ശ്രിതഃ .
സംൻത്യക്തോ ഭവ മോ+ക്ഷായ യഥേ+ച്ഛസി തഥാ കുരു .. 47

നാഹംൻ നേദമിതി+ ധ്യായംസ്/തിഷ്ഠ+ത്വ/മചലാ-ചലഃ .
അനന്താകാശ-സംകാശ/ഹൃദയോ ഹൃദയേ+ശ്വരഃ .. 48

ആത്മനോ ജഗത+ശ്ചാസ്യ+ ത്വമങ്ഗ കലനാ-മലമ് .
രാമ+ദ്വിത്വ-മയീംൻ ത്യക്ത്വാ-ശേഷ+സ്ഥഃസ് സു+സ്ഥിരോ ഭവ .. 49

ആ+ത്മനോ ജഗത+ശ്ചാന്തർ/ദ്രഷ്ടൃ-ദൃ+ശ്യ-ദശാന്തരേ .
ദർശ-നാ+ഖ്യേ+സ്വ/മാത്മാനം/ സർവദാ ഭാവയൻ/ഭവ .. 50

സ്വാ+ദ്യ+സ്വാദക-സംൻത്യക്തം/ സ്വാ+ദ്യ+സ്വാദക-മധ്യഗമ് .
സ്വാദനംങ് കേവലംൻ ധ്യായ+ന്നിത്യ-മാത്മ-മയോ ഭവ .. 51

രാമാനു-ഭവനീ-യസ്യ തഥാനു-ഭവിതുഃസ് സ്വയമ് .
അവലമ്/ബ്യ നിരാ-ലമ്ബം മ+ധ്യം മ+ധ്യേ+ സ്ഥിരോ ഭവ .. 52

ഭവ-ഭാവ-നയാ ഹീനം ഭാവാ-ഭാവ-ദശോ+ജ്ഝിതമ് .
ഭാവയ+ന്നേവ-മാത്മാന/മാത്മ-സംസ്ഥഃസ് സ്വയം ഭവ .. 53

ആത്മ-സത്താംൻ ത്യജ+ന്നേതാംഞ്/ ചേത്യം ഭാവയസി+ സ്വയമ് .
യദാ രാമ തദാ യാസി/ ചിത്തതാ-മതി-ദുഃഖ-ദാമ് .. 54

ചി+ത്തതാം ശൃങ്ഖലാ-മേതാം/ സ്വരൂപ+ജ്ഞാന-യുക്തിതഃ .
ബിലാ+ച്ചിത്താ+ന്മഹാ-ബാഹോ+ സ്വാത്മ-സിംഹം വിമോചയ .. 55

പര-മാത്മ-ദശാംൻ ത്യ+ക്ത്വാ ചേ+ത്യം പരിപത+ന്നലമ് .
യദാ ഗച്ഛസി സംങ്-കല്പംഞ് ചേത്യം/ സംപ+ശ്യസേ തദാ .. 56

ആത്മനോ+ വ്യതി-രിക്തം സച്/ചിത്ത-മിത്യങ്ഗ സംവിദാ .
മനഃസ് സംപദ്യതേ ദുഃഖി+ ക്ഷീയതേ+ ത്യക്തയാ തയാ .. 57

ആത്-മൈ/വേദംഞ് ജഗ+ത്സർവ/മി+ത്യന്തഃസ് സംവിദോ-ദയേ .
ക്വചേതാ+ ക്വചവാ ചിത്തംങ് കിംഞ് ചേത്യംഞ് ചേതനംഞ് ച കിമ് .. 58

അഹ-മാത്മേതി ജീവോ്സ്മീ/+ത്യേതാ-വ+ച്ചിത്തകംവ് വിദുഃ .
അനേ-നേത്ഥ-മനാ+ദ്യന്തംൻ ദുഃഖം രാഘവ തന്യതേ .. 59

അഹമാത്മാ ന ജീവാ+ഖ്യാഃസ് സത്താഃസ് സന്തീ-തരാഃഖ് ക്വചിത് .
ഇ+ത്യേവ ചി+ത്തോപ-ശമഃഫ് പരമം സുഖ-മുച്യതേ .. 60

ആത്-മൈവേദംഞ്ജ് ജഗദിതി ജാതേ രാഘവ നിശ്ചയേ .
അസത്താ ചേതസോ ജാതാ ഭവ+ത്യേവ ന സംശയഃ .. 61

ഏവം സത്യാവ-ബോധേന+ സ്വാത്-മൈ/വേദമിതി+ സ്ഥിതിഃ .
മനഃസ് സുഗലിതംവ് വിദ്ധി/ സൂര്യ-ഭാസാ തമോ യഥാ .. 62

മനഃസ് സർപഃശ് ശരീര+സ്ഥോ യാവ+ത്താവ+ന്മഹദ്/ഭയമ് .
തസ്മി+ന്നുത്-സാരിതേ യോഗാദ്/ഭയ+സ്യാവ-സരഃഖ് കുതഃ .. 63

ഭ്രാന്തി-മാ+ത്രോ+ത്ഥിതശ്-ചിത്തേ വേതാ-ലോ്തി-ബലോ്നഘ .
സമ്യഗ്/ജ്ഞാനേന മ+ന്ത്രേണ+ പ്രസഭംവ് വിനി-പാത്യതാമ് .. 64

ദേഹ-ഗേഹാദ്/ഗതേ ചിത്ത/യ+ക്ഷേ ബലവതാംവ് വരേ .
നിരാധിർ-വിഗതോ+ദ്വേഗസ്/തിഷ്ഠ നാസ്തി ഭയംൻ തവ .. 65

നീരാഗ ഏവ നിരുപാർ/ജന ഏവ ചാസ്മീ+
ത്യേതാവ-തൈവ ഗലിതാ തവ ചിത്ത-സത്താ .
നിർദുഃഖ-മുത്തമ-പദം പരമംങ്ജ് ഗതോ്സി
തിഷ്ഠോപ-ശാന്ത-പരമൈഷണ ഏവമന്തഃ .. 66

ഇ+ത്യാർഷേ+ ശ്രീവാസിഷ്ഠമഹാരാമായണേ വാല്മീകീയേ മോക്ഷോ-പായേഷൂപ-ശമ+പ്രകരണേ+ സ്വചിത്ത-
നിരൂപണംൻ നാമ ചതുർദശഃസ് സർഗഃ .. 14 ..
ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
24.10.2023